

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

JANUÁR 2005

ČÍSLO 1

ROČNÍK 3

CENA 8 Sk

Zasadala redakčná rada PRAMEŇA

Krátko pred koncom kalendárneho roka 2004 sa na ÚER v Michalovciach konala výročná redakčná rada časopisu PRAMEN na ktorej sa zúčastnili okrem aj jej stálych členov Jeho Preosvietenosť vладыka Ján, ekonómka úradu Iveta Sedlická a redaktor prot. ThDr. Štefan Horkaj.

Redakčná rada sa zaoberala otázkami misijného pôsobenia Cirkvi prostredníctvom časopisu medzi svojimi veriacimi. Boli skúmané otázky kvality, potreby, cena, čas dodania, propagácia, a iné možné kritéria ako dôsledok nízkeho počtu (585) stálych odberateľov mesačníka. Po dôkladnej analýze dospela, že ani jedna z hore uvedených kritérií nie je príčinou daného stavu, ale je ním málo aktívny prístup pri propagácii a spôsobu oslovenia čitateľov zo strany duchovných správcov cirkevných obcí.

S požehnaním Jeho Preosvietenosti Jána, biskupa michalovského rozhodla o vydaní obežníka, ktorý bude uverejnený v Prameni v nasledujúcich dvoch číslach, ktorým vyzve duchovných k aktívnejšiemu prístupu k šíreniu osvetly a využívania aj tohto misijného prostriedku pri ich práci, a veriacich k väčšiemu záujmu o jediné vlastné periodikum, ktoré Michalovská eparchia má. Tento mesačník je venovaný všetkým pravoslávny duchovným, veriacim a jeho priaznivcom a bolo by škodou, aby jeho potenciál nebol využitý naplno.

Redakčná rada sa zaoberala aj finančnou stránkou vydávania časopisu a dospela k niekoľkým inovatívnym riešeniam. Medzi inými dala poverenie, aby bola uzatvorená nová zmluva s vydavateľom agentúrou BUM s.r.o., za výhodnejších podmienok, bol znížený náklad na reálny odber, bude iniciovaná zbierka medzi duchovnými správcami formou dobrovoľného príspevku na základe im doručenej poštovej poukážky, taktiež bude vyhlásená zbierka na cirkevnú tlač a to v nedeľu sv. Pravoslávia – prvá nedeľa svätého štyridsaťdňového pôstu.

Aj napriek tomu, že v tomto roku nebude vydávanie časopisu v strate, príprava a vydávanie sa ustálilo na hranici nákladov na 7.60 Sk, pričom jeho cena je 8 Sk, musíme dobehnúť schodok, ktorý vznikol v prvom roku vydávania, kedy jeho cena tvorila nepredstaviteľnú jednu slovenskú korunu. Aj druhý rok, pri vyššom náklade a nižšom dopyte, aj napriek zvýšenej cene nestačil na odstránenie tohto dlhu. Hoci nejde o značnú sumu je potrebné, aby v treťom roku vydávania sa náklady ustálili, aby sa do budúcnosti udržala jeho cena a kvalita, a to sa týka kvality papiera (hrúbka, farba, materiál), kvality tlače (farba), veľkosť formátu, a podobne. Nehovoriac o nákladoch na prevádzku technicko-výrobných prostriedkov, ktoré sú nevyhnutné na jeho prípravu a ktoré z veľkej časti sú hradené sponzorsky Redakciou, ktorá nie je súčasťou štandardného vybavenia Úradu eparchiálnej rady a firmou UHAL, ktorá pripravuje design periodika.

V závere vyjadrila poďakovanie externým prispievateľom Mgr. Zuzane Starjákovkej a Mgr. Pavlovi Tkáčovi, a interným prot. ThDr. Štefanovi Horkajovi, Mgr. Robertovi Ivanovi, Ivovi Ozimaničovi, Mgr. Jozefovi Nemčíkovi, za spoluprácu ďakuje aj Jurajovi Štokovi a pani Jane Špakovej.

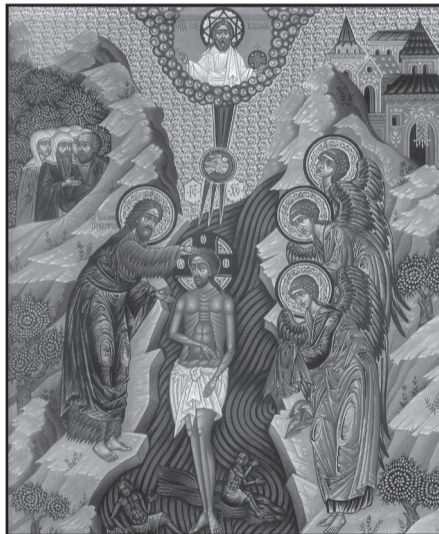
NáT
Jozef Nemčík,
Hf. redaktor

K novému kalendárnemu roku !

Milovaní bratia a sestry, dôstojní duchovní otcovia!

Na prahu nového roku po oslave slávnych dní Roždestva Isusa Christa a sviatkov Jeho Bohozjavenia ľudskému roku, kedy sme počuli hlas Otca nášho nebeského, ktorý deklaroval svojimi slovami "ty si môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zalúbilo" (Lk 3,22), historické poslanie Spasiteľa, otvára sa pred nami nové obdobie nášho života a celej ľudskej spoločnosti, nový rok 2005.

Započína sa historické pôsobenie Spasiteľa na našej zemi, čím sa naplňa prísľub, ktorý dal Hospod' Boh v raji našim prarodičom, ako aj splnené predpovede proro-kov Starého zákona. Novorodený Spasiteľ mal zmierniť nebo a zem, tak ako očakávali Boží vyvolenci, ale aj všetci, ktorým nebolo jedno v akom položení sa nachádza

človek.

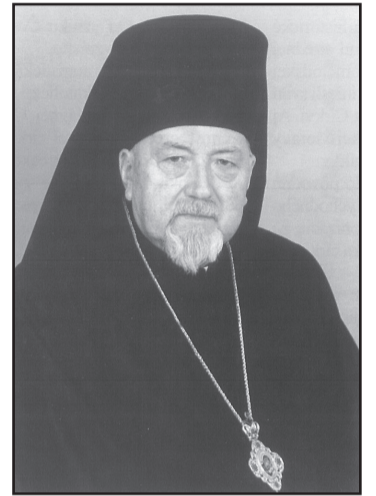
Až Betlehemom nastáva prelom dejín do ktorých vstupuje Mesiáš, Dávidov potomok a pastier Izraela a na základe svedectiev aj my sme ho prijali a uverili, že prišiel na túto zem živý Boh – Emanuel a v ňom sa utvrdzujeme a svedčíme, že: "Viem, komu sme uverili", "lebo zbadali sme hviezdu", takú, ako ju zbadali Mudrci a prišli až do mesta Betlehem, lebo "išla pred nimi až sa zastavila nad miestom, kde bolo dieťa" (Mt 2,9).

Aj my sme ju počas uplynulého obdobia hľadali a našli sme ju. Ona nás doviedla až do súčasnosti a nesmerne sme sa radovali.

Tá najsvetlejšia hviezda je On – Spasiteľ. Túžme po ňom, bližšie Ho spoznávajme v každej chvíli, spoznávajme ho vo sv. Eucharistii, v našom blížnom a v nás samých. Spasiteľ si našiel miesto na našej Zemi. My ho prijmime do nášho srdca, do nášho každodenného života. Vytvoríme mu miesto, ktoré je možno chudobné a plné našich slabostí, ale chcime ho skutočne mať počas obdobia trvania budúcich 365 dní novonastavajúceho roku.

Duchovní, bratia a sestry!

Celý dnešný svet potrebuje Christa, lebo je potrebná duchovná obnova v každej oblasti. Len sa poobzerajme vókol seba, čo sa deje. Vidíme obrovskú sociálnu biedu a na opačnej strane lesk nadmerného bohatstva, rozkoše a s tým súvisiace aj nepokoje, terorizmus, vojny, hlad, vraždy, drogy – pliaga súčasnej doby. Skláňame sa v obrovskom duchovnom rozpoležení pred

Ján, biskup michalovský

Spasiteľom. Prosíme ho za všetkých, aby bol vždy s nami a aby sme my s ním mohli byť vždy v Jeho tieni a stavali svoju budúcnosť na základe Jeho Božieho zákona, ktorý Jediný je základom dôstojného ľudského života a v ktorom má svoje miesto aj opravdivá láska. Láska, ktorú nám preukázal sám, keď zostúpil medzi nás a stal sa chudobným. Tu, o ktorom píše apoštol Pavol: "Hoci bol bohatý, stal sa pre nás chudobným, aby ste sa vy jeho chudobou obohatili" (2 Kor 8,9).

Žehnám Vám milovaní želajúc hojné jeho požehnanie prežívať v jeho milosti dni svojho života a požehnaný nový rok 2005.

Ján,
biskup michalovský

Bohozjavenie 2005 Michalovce

Ako sme prežili sviatky Narodenia Isusa Christa a Nový rok.

V piatok ráno 24. decembra 2004 na Štedrý deň sme slúžili sv. liturgiu a Carské časy, kde bol prítomný aj Preosvietený Ján, biskup michalovský. Veriaci počas bohoslužieb sa spovedali a pristúpili k sv. Eucharistii.

Na Štedrý večer, povečerije slúžil Preosvietený Ján, biskup michalovský, za asistencie prot. ThDr. Š. Horkaja, prot. prof. J.Šafina PhD., diakona Mgr. J. Holoniča, pomáhali bohoslovci. Po povečerii nám na husliach zahral študent 3. ročníka UŠMU v Bratislave M.Starjak, ktorého vedie profesor Peter Mihalice dve ľudové koledy, ktoré veriaci aj spolu spievali.

Na prvý sviatočný deň Narodenia Isusa Christa, sme spoločne slúžili sv. liturgiu s Preosvieteným Jánom, biskupom michalovským, duchovný Štefan Horkaj, Ján Šafin, Peter Semanco, diakon Ján Holonič a bohoslovci. Po sv. liturgii miestny duchovný zavinšoval Preosvietenému Jánovi, duchovným, diakonom, bohoslovcov, kurátorom a všetkým veriacim Zemplínskym vinšom zdravia, lásky, pokoja a Božieho požehnanie od Narodeného Spasiteľa Isusa Christa. Biskup Ján sa prihovril k veriacim pri tejto sviatočnej príležitosti a poprial všetkým veľa radosti, Božskej milosti, šťastia a pokoja nielen počas týchto sviatkov, ale aj do ďalších dní. Potom, počas večernej vладыka Ján pomazal veriacich olejom.

Bohoslužby pokojne prebiehali aj na druhý a tretí sviatočný deň a pred bohoslužbami aj po bohoslužbách veriaci spievali obľúbené kračúnske koledy. Spomenuli sme si, že boli roky, keď sme celkom v pokoji neprežívali sviatky narodenia Isusa Christa. Daj Bože, aby sa už takéto roky nikdy nevrátili, ale aby sme vždy v pokoji, láske, šťastí a

pri hojnom Božom požehnaní len a len prežívali dni sviatočné aj všedné. Christos raždajetsja!

Posledný deň roku 2004, 31. decembra, slúžil večernú bohoslužbu s litijou Preosvietený Ján, biskup michalovský, spolu s duchovnými a po nej aj Ďakovný (blahodarstvený) moleben za starý rok 2004. Ďakovali sme za všetko dobré, čo nám Boh dával počas celého roka. Biskup Ján sa prihovril k veriacim a práve na to aj poukázal.

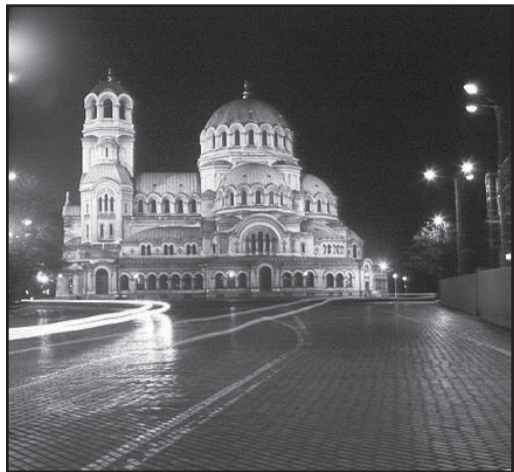
Nový rok sa pre nás nezačal pokojne, lebo vandali nám rozbili okná na dverách a taktiež jedno okno ráno okolo 5. hodiny. Snažili sa dostať do vnútra chrámu, ale poplašné zariadenie ich vystrašilo a privolalo políciu. Na Nový rok 1. januára 2005 vo sviatok Obrezania Hospodina nášho Isusa Christa a sviatkov sv. Vasiľa Veľkého, slúžil sv. archijejskú liturgiu sv. Vasiľa Veľkého Preosvietený Ján, biskup michalovský, za asistencie duchovných, diakona, bohoslovcov. Slávnostnú kázeň predniesol prof. Ján Šafin PhD. Biskup Ján a spolu s ním všetci sme sa modlili k Svätému Duchu, počas sv. liturgie.

Hospoda Boha sme prosili, aby nás všetkých a aj celý svet požehnal pokojom, zdravím a svojim požehnaním, aby našu vlasť ochraňoval, dal nám dostatok plodov zemských a vlahu, aby ochraňoval aj všetkých nás a usmerňoval na ceste spásy, aby sme po šťastlivom živote na tomto svete dosiahli Kráľovstvo nebeské a stali sa dôstojnými účastníkmi večného blaženstva so všetkými svätými. Duchovný otec Štefan zavinšoval šťastlivý nový rok všetkým prítomným v chráme a aj všetkým ľuďom dobrej vôle.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Miestne pravoslávne cirkvi vo svete

Bulharský patriarchát II.

Chrám sv. A. Nevského v Sofii

Zrušenie schizmy.

Ruská pravoslávna cirkev v jednaniach s konštantinopolským patriarchom Benjaminom pripravila pôdu k zrušeniu schizmy, ku ktorej došlo 22.2.1945. Patriarcha Benjamin podpísal zvláštny list so všetkými členmi Posvätnéj synody konštantinopolského patriarchátu, ktorým bola schizma zrušená a bola priznaná autokefalia Bulharskej pravoslávnej cirkvi.

Novodobí predstavitelia Cirkvi.

Metropolita Štefan zotrval v úrade exarchu štyri roky. V roku 1953 na III. cirkevno-národnom sneme bol slávnostne intronizovaný za bulharského patriarchu vladyka Kiril. Od tejto udalosti dochádza k opätovnému nedorozumeniu vo vzťahoch s konštantinopolskou cirkvou. Patriarchiu hodnosť bulharskej cirkvi uznal Ekumenický patriarchát až v r. 1961 a o rok neskor-

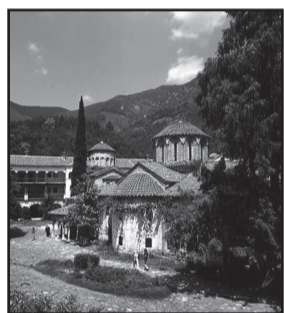
šie patriarcha Kiril prvý-krát oficiálne navštívil konštantinopolského patriarchu.

Patriarcha Kiril stál v čele Bulharskej pravoslávnej cirkvi až do roku 1971. Bol absolventom bohosloveckých fakúlt, belehradskej a černovickej univerzity. Získal titul doktora teológie. Študoval i na univerzitách v Berlíne a Viedni. Zvláštne miesto v jeho živote zaujala literárna činnosť. Zaoberal sa predovšetkým kresťanskou filozofiou. Navštívil veľa európskych knižníc s cieľom získania čo najviac informácií.

Cirkevné inštitúcie.

V Bulharsku na konci 80. rokov bolo 2 000 kňazov, 3 200 chrámov a kaplniek, 123 monastiarov, 400 mníchov a mníšiek, duchovný seminár a Sofijská duchovná akadémia sv. Klimenta Ochridského. Cirkev má svoje vydavateľstvo, domy odpočinku, nemocnice, nevelké priemyselné podniky, poľnohospodárske hospodárstvo, stavebné organizácie.

Najuctievanejší svätí.

Monastier - Bachkovo

K najuctievanejším svätým Bulharskej pravoslávnej cirkvi patrí knieža Boris (907), svätý Cyril a Metod, ktorí uskutočnili christianizáciu Veľkej Moravy a dali základy slovan-skému písomníctvu. K ďalším svätým patrí

sv. Kliment biskup ochridský, žiak sv. Cyrila a Metoda. Ďalej nasledujú svätí Naum, Gorazd I. Angelár, Sáva, Ján Riľský, Theodósios Trnovský, Jefimij Trnovský a mnoho ďalších.

Monastiere.

Dôležité miesto v dejinách Bulharskej pravoslávnej cirkvi zaujímajú monastiere. Pravoslávna viera sa v nich po stáročia udržiavala, boli národu pevnou oporou v dobe tureckej nadvlády, uchovávali svedectvo o jeho

Mapa monastierov

slávnej minulosti, ochraňovali posvätné knihy, staré rukopisy a tradíciu. Monastiere sú spravované igumen-skou radou. Najvýznamnejším je Riľský monastier. Je to obrovský architektonický komplex štvorcového pôdorysu a v jeho strede sa nachádza chrám Narodenia Bohorodičky. Ďalší významný je Bačkovský, postavený v roku 1083. Ďalší je monastier Trojanský, je tretím najväčším a vznikol okolo roku 1600. Uchováva vzácnu ikonu Bohorodičky.

Spravovanie Cirkvi.

Súčasný patriarcha bulharský, Maxim, sa narodil v roku 1914 v Disiricte. Študoval na cirkevnom seminári a potom na teologickej fakulte v Sofii, ktorú absolvoval v roku 1942

Svätiteľ Serafim

už ako diakon a od roku 1947 ako jeromonach prednášal na sofijskej teologickej fakulte. Od roku 1950 do roku 1955 pôsobil v Moskve ako predstaviteľ Zastupiteľstva bulharskej cirkvi pri moskovskom patriarcháte v hodnosti archimadritu. Biskupské svätenie prijal v roku 1956 a metropolitom lovcanským sa stal v roku 1960. Za metropolitom bol ustanovený v roku 1971.

Cez veľké trápenie, ktoré mu spôsobil cirkevný rozkol podporovaný politickými kruhmi, patriarcha pevne stojí na čele bulharskej cirkvi a je uznávaný všetkými miestnymi pravoslávnyimi cirkvami.

Bulharská cirkev má 15 eparchií, 3 200 cirkevných obcí, 500 filiálnych obcí a 123 monastierov. K roku 2004 bol počet biskupov 35, diakonov a kňazov 1 600 a 400 mníchov. Počet veriacich je okolo 7 miliónov.

spracoval: Ivo Ozimanič

Životy svätých

Svätiteľ Silvester, rímsky pápež

Svätý Silvester, pravoslávny patriarcha rímsky, pôsobil ako biskup v rokoch 314 - 335 po Christovi. Narodil sa v Ríme rodičom kresťanom, Rufinovi a Puste. Otec mu skoro zomrel a tak sa o neho starala s láskou iba jeho matka. Dobrého vzdelania a výchovy v skutočného kresťana sa mu dostalo od presbytera Quirina.

Keď dospel, Silvester začal naplňovať slová Svätého písma aj aktívne svojou službou bližným, zvlášť sa staral o cudzincov, ktorým poskytoval vo svojom dome prístrešok a oddych. V čase prenasledovania kresťanov sv. Silvester sa nebál poskytnúť vo svojom dome miesto na oddych svätému vyznávateľovi biskupovi Timotejovi, ktorý u neho prežil viac ako jeden rok a svojím hlásaním priviedol k pravoslávnej viere v Christa mnohých. Po mučeníckej smrti sv. Timoteja Silvester tajne vzal telo svätca a dôstojne ho pochoval.

O tomto sa dozvedel hlavný predstaviteľ mesta Tarquinius, ktorý dal zlapať svätého a postavil ho pred súd. Tarquinius ho nútil zriecť sa Christa pod hrozbou mučenia a smrti. Svätý Silvester sa však nezlakol, zostal tvrdý vo vyznaní viery a tak bol uvrhnutý do väzenia. Avšak čoskoro po tomto súde Tarquinius náhle zomrel, svätý sa dostal na slobodu a

pokračoval neoblomne v zvestovaní pohanom a mnohých aj na základe svojho života obrátil na kresťanstvo.

Ako 30-ročný bol prijatý do kléru Rímskej pravoslávnej cirkvi a rukopoložený (vysvätený) do stavu diakona a neskôr aj na presbytera (kňaza) pápežom Marcellinom (296 - 304). Po smrti rímskeho patriarchu - pápeža Melchiada (311 - 314) bol svätý Silvester povolaný za biskupa Ríma. Dôrazne sa staral o čistotu života svojho duchovného stáda a taktiež, aby si presbyteri stroho plnili svoju kňazskú službu a nezaoberali sa svetskými záležitosťami.

Svätiteľ Silvester bol hlbokým znalcom Svätého písma a neoblomným obrancom pravej Christovej viery. Za vlády cisára sv. Konštantína Veľkého, keď sa v Cirkvi skončila doba prenasledovania, Židia pripravili polemiku o pravej viere, ktorej sa zúčastnil aj samotný apoštolomrovný cisár Konštantín Veľký spolu so svojou matkou, sv. cisárovnou Helenou a množstvo národa. Zo strany kresťanov vystúpil sv. pápež Silvester a zo židovskej strany mnoho vzdelaných rabínov na čele so Zambriom, mágom a čarodejníkom. Na základe Svätých kníh Starého zákona svätý Silvester presvedčivo dokázal, že všetkými prorokmi bolo zvestované Narodenie Isusa Christa od Presvätej Bohorodičky, Jeho slobodné strádanie, smrť kvôli vykúpeniu padnúceho ľudského rodu a slávne Vzkriesenie. V tomto slovnom súboji bolo priznané víťazstvo svätiteľovi Silvestrovi. Vtedy sa Zambrios znížil až k čarodejníctvu, no svätý zrušil silu zla vyzvaním Mena Hospodina Isusa Christa. Zambrios i ostatní Židia uverili v Christa a požiadali o prijatie svätého krstu.

Svätý pápež Silvester, rímsky pravoslávny patriarcha viedol Rímsku cirkev viac než 20 rokov, bol hlboko vážený u veriaceho ľudu. Pokojne odišiel k nášmu Stvoriteľovi v hlboké starobe v roku 335. Pravoslávna Cirkev na celom svete už odjakživa slávi jeho pamiatku 2./15. januára (starý/nový kalendár).

„Svätý Silvester, rímsky pápež, modli sa za nás hriešnych pred Hospodínom“!

Rubriku pripravil:
Róbert IVAN

Sv. Andronik, apoštol zo 70-tich

Svätý apoštol zo 70-tich Andronik a jeho pomocník v apoštolskej činnosti svätý Juniáš boli príbuznými apoštola Pavla. Mnoho vykonali pre Christovu Cirkev kázuc sv. Evanjelium pohanom, čo spomína sv. apoštol Pavel v Liste k Rimanom: "Pozdravte Andronika a Juniáša, mojich pokrvných a spoluväzňov, ktorí sú známi medzi apoštolmi a predo mnou uverili v Christa," (Rim 16,7). Svätý Andronik bol rukopoložený (vysvätený) na biskupa Panónie, no jeho hlásanie i svätého Juniáša sa rozšírilo aj do iných krajov, ďaleko za hranicami jeho eparchie.

Cirkevná tradícia zachovala zmienku o tom, že sídelným mestom jeho biskupstva bolo mesto Syrmium, dnešné Srijemske Karlovce na území Srbska. Odtiaľ sa šírila pravoslávna viera i do našich krajov, čoho svedkom sú i archeologické náleziská pravoslávnych chrámov zasvätených práve sv. Andronikovi na našom území, napr. rotunda nachádzajúca sa v areáli Zemplínskeho múzea v Michalovciach.

Niektorí historici sa domnievajú, že tento náš svätec určitý čas aj pobudol na našom území, keď hlásal Christovo Evanjelium našim pohanským predkom.

Prácou svätých Andronika a Juniáša sa utvrdzovala Christova Cirkev, pohania sa obracali k poznaniu Boha, mnohé pohanské svätyne prestali existovať, namiesto nich vznikali kresťanské chrámy. Z cirkevných bohoslužobných textov na ich počesť sa dozvedáme, že mučenícky strádali pre Meno Christovo, nevieme presne, kedy a kde boli umučení. V 5. storočí, za vlády imperá-

torov Arkádia a Honória, boli na predmestí Konštantínopola nájdené ich sväté ostatky (mošči) spolu s relikviami ďalších mučeníkov (sviatok 22. februára).

Dôstojnému klerikovi Nikolajovi Kalligradovi bolo zjavené to, že medzi týmito 17 mučeníkmi sa nachádzajú aj relikvie sv. apoštola Andronika. Neskôr bol na tomto mieste postavený veľký pravoslávny chrám.

Sviatok sv. Andronika a sv. Juniáša Cirkev oslavuje 4./17. januára.

„Svätí Andronik a Juniáš, modlite sa za nás hriešnych pred Hospodínom“!

Predvianočný benefičný ekumenický koncert duchovnej piesne v Strážskom

V predvianočnom čase a období predprazdenstva - predsviatku sviatkov Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa, v nedeľu 19. decembra 2004, kedy naša cirkev slávi podľa juliánskeho kalendára svätiteľa Nikolaja - Mikuláša Divotvorcu, sa uskutočnil vo viacúčelovej sále Mestského úradu v Strážskom Predvianočný benefičný ekumenický koncert duchovnej piesne. Koncert, ktorý zorganizovala Pravoslávna cirkevná obec v Strážskom v spolupráci s oddelením kultúry pri Mestskom úrade a pod záštitou primátora mesta Strážske, bol veno-

vaný deťom z Domova sociálnych služieb v meste Strážske.

Koncert bol prezentáciou činnosti jednotlivých cirkví v meste Strážske a vystúpili v ňom aj vzácní hostia. Úvodnú pieseň, koledu "Koli jasna zvizda" na koncerte zaspieval 4 ročný Jakubko Džugan. Medzi vzácnymi hosťami patrili mladý huslista Mgr. Miroslav Starjak, člen bratislavských komorných sólistov, člen mladých filharmonikov Viedne a Mozart filharmonie Viedne, poslucháč 3. ročníka Vysoké školy múzických umení, žiak husľového virtuóza Prof. Petra Michalicu, tzv. Zemplínsky Paganíny, ktorý si svojím vystúpením získal publikum a vyslúžil si veľký aplauz.

Na koncerte sme privítali aj Rómsky tanečno-spevácky zbor Ternipen zo Sniny, pod vedením Jarmily Kotlárovej a spevácky zbor Byzant z Klubu byzantskej kultúry pri Úrade Eparchiálnej rady Pravoslávnej cirkvi v Michalovciach, pod vedením Mgr. Evy Matuchovej. Okrem hostí v programe vystúpili aj deti a mládež z cirkevného klubu pri PCO v Strážskom pod vedením Dany Džuganovej, deti a mládež z rímskokatolíckej farnosti a gréckokatolíckej farnosti v Strážskom a spevácky zbor Rozkvet zo Strážskeho. Celý koncert sprevádzala svojím hlasom konferencierka Zuzana Pleceniková.

S potešením sme privítali na koncerte aj Jeho Preosvietenosť Jána, biskupa michalovského, primátora mesta Strážske, pána Jána Tejgyho, riaditeľku Domova sociálnych služieb v Strážskom Mgr. Lýdiu Bušaničovou, poslancov mesta Strážske, zástupcov školstva, zdravotníctva, ako aj iných inštitúcií pôsobiacich v meste Strážske a okolí.

Na záver sa k prítomným prihovoril vladyka Ján, ktorý všetkým poprial požehnané a pokojné prežitie sviatkov Christovho narodenia a veľa Božej milosti a síl v Novom občianskom roku.

Po skončení koncertu, na pozvanie primátora mesta Strážske a veriacich PCO v Strážskom, sa

účinkujúci a pozvaní hostia presunuli do priestorov Mestskej jedálne, kde pre nich bolo pripravené pohostenie a občerstvenie.

Koncert bol finančne podporený Ekumenickou radou cirkví v SR, programom Okružly stôl.

Podakovanie patrí aj všetkým, ktorí sa podieľali na dôstojnom priebehu a zabezpečení koncertu, ako aj všetkým tým, ktorí sa zúčastnili a prispeli dobrovoľným vstupným. Zvlášť by sme chceli poďakovať pani Marte Karkošiakovej, pracovníčke Oddelenia kultúry pri Mestskom úrade v Strážskom, ktorá vynaložila veľa úsilia a aj svojho voľného času pri organizovaní tohto koncertu. Vďaka patrí aj sponzorom, a to všetkým trom kvetinnárstvám v meste Strážske, firme Kveti RADO - Radovan Martinka - Victor, distribúcia rezaných a umelých kvetov z Holandska, pôsobiacej v Hypermarkete Tesco v Michalovciach, ktorí darovali nádherné kytice pre účinkujúcich a hostí, firme ZAGRO spol. s r. o. Michalovce, ktorá prispela sladkým pečivom pre účinkujúce deti a mládež ako aj tým, ktorí pripravili chutné pohostenie. Veríme, že takýto Predvianočný koncert sa v Strážskom stane tradíciou

a prispeje k zviditeľneniu tunajšej Pravoslávnej cirkevnej obce a budovaniu vzťahov so spoločnosťou v ktorej žijie.

Po koncerte sme v utorok 21. decembra 2004 navštívili spolu s primátorom mesta Strážske deti v Domove sociálnych služieb v Strážskom a odovzdali sme im vianočné darčeky v rámci charitatívneho programu OPERÁCIA VIANOČNÉ DIETA organizovaného nadáciou "SAMARITAN" S PURSE INTERNATIONAL", pod vedením Franklina Grahama, ktorá koordinuje zber a distribúciu vianočných darčiekov v krabiciach od topánok pre deti po celom svete. Každá krabica plná prekvapení bola darovaná deťmi z kresťanských rodín v Nemecku.

Muzikál Anjeli v Strážskom

Na sviatok sv. prvomučenika Štefana sme v našej cirkevnej obci slúžili svätú liturgiu v kaplnke Domova dôchodcov v Strážskom, ktorý pravidelne navštevujeme a konáme tam bohoslužby. Poobede, v ten istý deň, sme zorganizovali v spolupráci s oddelením kultúry pri Mestskom úrade v Strážskom vo viacúčelovej sále MsÚ vystúpenie pre deti z Domova sociálnych služieb v Strážskom, ako aj pre

všetkých občanov mesta. Svojou návštevou nás poctila mládežnícka skupina DELFÍN z Falkušoviec, ktorá sa predstavila s muzikálom Anjeli, ktorý pripravili so svojou vedúcou, Mgr. Vierou Janočkovou.

Tento muzikál nacvičili v spolupráci s Obecným úradom vo Falkušovciach a za výdatnej pomoci pána starostu Michala Bodnára. Žiaľ deti z Domova sociálnych služieb na vystúpenie nemohli prísť, lebo v celom zariadení bola vyhlásená karanténa a väčšina deti ochorela na chrípku. Aj napriek tomu sa vystúpenie uskutočnilo a tí, ktorí prišli neofutovali. Dúfame, že sa nám aj v tomto roku podarí s Božou pomocou zorganizovať podobné vystúpenie a že urobíme deťom z Domova sociálnych služieb radosť.

Podakovanie

Týmto sa chceme poďakovať všetkým tým, ktorí v uplynulom roku 2004 prispeli na stavbu nového pravoslávneho chrámu v meste Strážske. Ďakujeme aj mestu Strážske, ktoré zo svojho rozpočtu schválilo sumu 90 000 tisíc korún na stavbu nášho chrámu, ako aj všetkým, ktorí svojimi modlitbami podporili naše bohumilé dielo. Všetkým vyprosujeme veľa Božej blahodate, zdravia, šťastia a síl v Novom kalendárnom roku 2005. Svoje finančné dary môžete aj naďalej poslať na číslo účtu 1646226951/0200 uveďte špecifický symbol 54523, alebo poštovou poukážkou na adresu Pravoslávna cirkevná obec v Strážskom, Ul. 1 mája 3/43, 072 22, Strážske.

S vašimi nefinančnými darmi rôznej povahy (napr. stavebný materiál, technológie, popripade dobrovoľnícku prácu, rady a informácie) a prípadnými otázkami sa na nás môžete obrátiť a kontaktovať nás na telefónnom čísle 0905 292 881, prostredníctvom poštovej služby na adresu Mgr. Michal Džugan, Mierova 629, 072 22, Strážske alebo prostredníctvom elektronickej pošty na adresu pcos-trazske@minet.sk.

Mgr. Michal Džugan,
správca PCO v Strážskom

LITURGICKÉ OKIENKO

BOHOSLUŽOBNÉ PIESNE III.

Svitlen /fotagogikon/ sú piesne, ktoré sa prednášajú po kánone na utrení počas dní týždňa, okrem nedele. Ich názov zároveň svedčí aj o ich význame. Obsahujú modlitbu, prosbu za osvietenie človeka zhora svetlom nebeskej milosti a potom môžeme spolu s celým stvorenstvom dôstojne oslavovať všemohúceho Boha prostredníctvom 148. žalmu, ktorý nasleduje za svitlenom. V bohoslužobných knihách nájdeme svitleny na konci Oktoicha /Osemhlasník/, Minei, Triodi.

Exapostilarij /exapostilárion/ - pochádza z gréckeho slova, exapostello, posielam. Dá sa to odvodiť z hlavnej idei nedeľných exapostilárií, v ktorých sa hovorí o zoslaní Svätého Ducha na apoštolov a ich poslaní na hlásenie spásonosnej zvesti sv. Evanjelia. Sv. Simeon Solúnsky /+1429/ exapostilarij nazýva aj svitlenom. Obsahuje myšlienku: Zošli Tvoje svetlo. Číta sa ako svitlen, pred chválibežnými žalmami a taktó sa pozýva všetko stvorenstvo k oslave Stvoriteľa. Ale sv. Marek Efezský potvrdzuje, že v exapostiláriu sa prevažne oslavuje poslanie Christových učeníkov a apoštolov k národom, a preto sa odlišuje od svitlana. Dalej dodáva: Na konci kánona sa pridávajú tropáre nazývané svitlanami a exapostiláriami. Prvé spomínané oslavujú príchod svetla a prosia o zoslanie duchovného svetla a druhé /exapostiláriá/ sa prednášajú počas nedieľ. Ospevujú poslanie učeníkov k národom. Preto sa v nich veľmi často spomínajú apoštoly. A počas niektorých sviatkov, hlavne v dni týždňa sa číta svitlen, fotagogikon, ktorý obsahuje zoslanie svetla k oslave Boha. /Veniamin, 1992, s. 121/.

Stepeny /stupňové antifóny, stupňové žalmy/ pochádzajú z gréckeho slova anavafmoi a majú svoje pomenovanie vhodné preto, že pozostávajú z veršov vzatých z 15 žalmov /Z 119 -133/, ktoré majú nadpis Pesň Stepenej /piesne vchodu/. Týchto 15 žalmov spievali Židia na 15 stupňoch jeruzalemského chrámu, ktoré viedli zo ženskej predsiene /siene/ do mužskej. Spievali ich aj počas svojich ciest z miest a dedín, kde bývali do Jeruzalema v období veľkých sviatkov. Dnes stepeny tvoria tri antifóny, z ktorých má každý tri verše a pred tretím je malá doxológia. Prvých 7 hlasov má tri antifóny a 8. hlas má štyri. V dnešnej podobe bohoslužby utrene stupňové žalmy upadli. Na ich mieste sa spievajú iné tropáre, nové kresťanské stupne.

Obsahom zodpovedajú svojmu názvu, lebo myšlienkovo nasledujú za sebou ako stupne od nižšieho k vyššiemu, z otroctva hriechu k posväteniu prostredníctvom Svätého Ducha. V prvých dvoch veršoch každého antifónu je zobrazený boj človeka s pokušeniami a prosba o Božiu pomoc, avšak v poslednom sa ospevuje Svätý Duch ako prameň svetla, života a posvätenia rozumných bytostí. Dr. Lazar Mirkovič uvádza, že stupňové antifóny sa pripisujú sv. Jánovi Damaskému, ale Nikifor Kallist Ksandoful /14. storočie/ vo svojom výklade na stepeny píše, že ich napísal ctihodný Teodor Studita /+826/ v Salonikách, keď tam bol vo vyhnanstve /794 -797. Nachádzame ich v jeho diele Ipotiposis pri opise nedeľnej utrene na Antipaschu /Mirkovič, 1994, s. 34-35, Uspenskij, 1978, s. 86/.

Polyjelej - je to oslava na počesť Boha v jednej podstate a troch Osobách. Je založený z veršov žalmu 134. a 135. a svoj názov má podľa častého opakovania slov milost /eleos/, ktoré sa v polyjeleji nachádzajú. Objasnenie tohoto druhu cirkevnej poézie v jeho dnešnej podobe je spojené s osobou ctihodného Teodora Studita /+826/. Vytvoril 72 allilúarov /nápevov so slovom alliluja/, ktoré sa v Studitskom monastieri pripájajú ku kafizmám. Systém allilúarov bol spojený so spievaním ôsmich hlasov Oktoicha, ale existovali žalmy a skupiny žalmov, ktorých hlasový nápev allilúarov vôbec nezávisel od radového hlasu. Takúto skupinu vytvorili 134., 135. a 136. žalm, ktoré na utrení v piatok tvorili 19. kafizmu, presnejšie, jej prvú slávu /Uspenskij, 1952, s. 96/.

Samohlasen je pieseň, ktorá sa neradi cudzími metódami /metrikou a hudbou/, ale má svoju vlastnú metódu, podľa ktorej je zostavená a podľa nej sa spieva, ani neslúži pre iné piesne ako vzor v metrike a melódii.

Podoben sú cirkevné piesne, ktoré sa podobajú iným piesňam tým, že sa riadia ich počtom metriky a metódou hudby. Nad týmito piesňami sú obyčajne vyznačené počiatkové slová tej piesne, podľa príkladu ktorej boli zostavené /Mirkovič, 1994, s. 49-50/.

Mgr. Jozef Nemčík, PhD.

NÁSTENNÝ PRAVOSLÁVNÝ KALENDÁR NA ROK 2004

Motív:

Ikona

Svätej Trojice

Formát: A3,

nástenný,

jeden list.

Cena: Sk 18,-

Vydavateľ: Eparchiálna rada Michalovskej pravoslávnej eparchie, Michalovce

Pravoslávny kalendár 2005

Pravoslávny kalendár 2005

(stolový - ikonostas a interiéry chrámov)

Počet strán: 60, plnefarebný, Formát: špirálová väzba

Cena: 65,- Sk

Vydavateľ: Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku

Kalendáre si môžete zakúpiť na týchto miestach:

Úrad metropolitnej rady Pravoslávnej cirkvi na ul. Bayerovej 8 v Prešove

Úrad eparchiálnej rady Michalovskej pravoslávnej eparchie na ul. Duklianskej 16 v Michalovciach.

Objednávky sa prijímajú vydavateľom, každou Pravoslávnu cirkevnou obcou, ako aj:

Telefonicke: na tel. č. 051/7724 736, faxom: 051/ 7734 045, e-mailom: ocam@orthodox.sk, alebo textovou správou

SMS: na telefónne číslo 0905 29 28 81.

Pravoslávny kalendár 2005

(ročenka - kalendárium a duchovné čítanie)

Počet strán: 160,

čierno-biely, obálka

farebná

Formát: A5

Cena: 60,- Sk

Vydavateľ:

Metropolitná rada

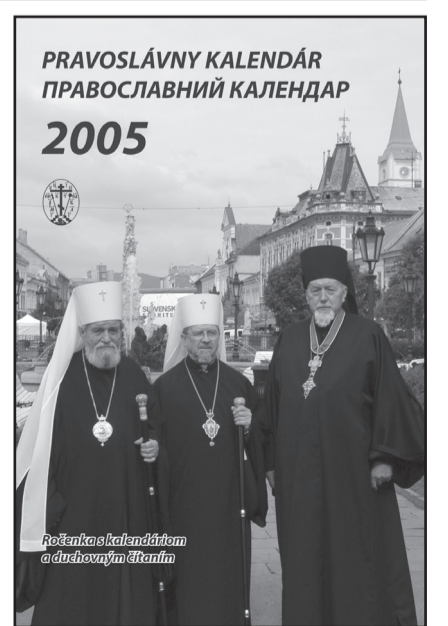
Pravoslávnej cirkvi

na

Slovensku

Zostavil:

Mgr. Michal Džugan

PRAVOSLÁVNÝ KALENDÁR ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР

2005

Ročenka kalendárium a duchovným čítaním

Zo života eparchie

Cirkevné stredné odborné učilište sv. Cyrila a Metoda aktívne v chráme, a v Cirkvi

Študenti a pedagógovia CSOU sv. Cyrila a Metoda sa zúčastnili už tradične aj tohto roku bohoslužieb v deň sviatku sv. Nikolaja, 6. decembra v katedrálnej chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach. Po svätej archijerejskej liturgii vystúpili s bohatým kultúrnym programom. Aj obdobie pred Vianocami – sviatkom narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa sa študenti, učiteľia a majstri odborného výcviku zúčastnili bohoslužieb a mali pripravené aj vianočné pásmo, s ktorým v chráme vystúpili.

Stretnutie študentov a absolventov PBF

Vedenie ÚER Michalovskej pravoslávnej eparchie zvolalo 9.12.2004 pracovné stretnutie so študentmi 5. ročníka a absolventmi PBF PU v Prešove. Cieľom stretnutia bolo nadobudnúť prehľad o predpokladanom perspektívnom zaradení absolventov do duchovskej činnosti, a ich súčasného aktívneho zapojenia do života Cirkvi. Na stretnutí sa zúčastnilo z 11 pozvaných 9 absolventov a študentov PBF PU.

Prijatie na Mestskom úrade

Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský v doprovide riaditeľa ÚER, prot. Mgr. Ladislava Fedora, bol prijatý na Mestskom úrade v Michalovciach 21.12.2004 primátorom mesta Michalovce Ing. Jozefom Bobikom, za prítomnosti zástupcu primátora Ing. Jána Ďurovčika, CSc. a zástupcu prednostu MÚ JUDr. Gabriela Doriča na predvianočnom každoročnom stretnutí.

Vysviacka na diakona v Michalovciach

V michalovskom katedrálnej chráme sv. Cyrila a Metoda, v nedeľu 12. 12. 2004, prijal diakonské svätenie a tým sa stal novým pracovníkom vo vinici Hospodinovej Mgr. Vasile Constantin Schirta. 24-ročný otec diakon Vasil, pochádza z Rumunska, z mesta Lugoj, z okresu Temešvár. Po skončení stredoškolského štúdia na veterinárnej škole, prichádza na Slovensko a študuje na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. Magisterské štúdium úspešne ukončil v júni 2004. V tom istom roku prijal svätú tajinu manželstva s dcérou pravoslávneho kňaza Svetlanou Cuperovou v obci Driečna, okres Svidník.

Svätenie na diakona prijal z rúk Jeho Preosvietenosti Jána, biskupa michalovského, za účasti duchovných prot. ThDr. Štefana Horkaja, doc. Jána Šafína, PhD., a prot. Mgr. Sergeja Cupera z Prešovskej eparchie, a diakonov Mgr. Jána Holoniča a MUDr. Jakuba Jacečka.

Po slávnostnej bohoslužbe vladyka Ján pozdravil nového diakona poučnými slovami. Otec Vasil sa v závere prihovril a poďakoval Hospodu Bohu za milosť, ktorá mu bola preukázaná a za účasť prítomných členov rodiny, priateľov a veriacich pri tomto jeho životnom medzníku.

Spracoval: Mgr. Bohumil Vopršálek

Vianoce v Markovciach

Rómske deti a mládež sú našou každodennou realitou, každodenným úsmevom, radosťou, ale i problémom, preto im venujeme väčšinu svojho srdca i času. Tí najmladší nás tešia svojou horlivosťou k práci v mimoškolskej činnosti a zvedavosťou po všetkom novom a neobjavenom. Ich snahy a záujem pravidelne podporujeme. Preto v rámci voľno-časových aktivít sme s nimi pripravili i v tomto roku vianočný koncert. Rómske deti a mládež nás očarili svojim detským hláskom. Vianočné koledy, básne a vinše zazneli v Chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky. 26.12.2004 sa zišli rodičia a starí rodičia detí, blízki, priatelia a veriaci cirkevnej obce. Ich srdcia boli naplnené zvesťou radosnej noviny Christovho narodenia - Christos Raždajetsja!

Deti sme obdarovali vianočnými balíčkami. Tie nám poskytla nadácia Samaritans Purse International v rámci charitatívneho projektu Operácia vianočné dieťa. Každá krabica (vianočný balíček) plná prekvapení bola darovaná deťmi z kresťanských rodín v Nemecku. Vianočný koncert sa uskutočnil aj vďaka programu Darujte Vianoce Konta Orange, n. f., a súkromnému podnikateľovi pánovi Petrovi Dynisovi z Markoviec.

Takto sme mohli obdarovať nielen deti, ale i starších osamelých ľudí obce, pre ktorých sú práve Vianoce najsmutnejším obdobím roka. Mohli sme ich urobiť opäť šťastnými. Obdarovať ich nielen úsmevom, ale i medovníčkami, či vianočným balíčkami.

Záver sme ukončili spevom Mnohaja lita a zažehali si veľa Božej milosti, zdravia a duchovných síl do ďalšieho občianskeho roku.

Mgr. Slávka Rudačková

Mikuláš stále rozdáva

V pravoslávnom katedrálnej chráme sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach, v nedeľu 5. decembra 2004, deň pred sviatkom sv. Mikuláša - patróna štedrosti, Mikuláš obdaril deti a mládež, tých ktorí prichádzajú do tohto chrámu na bohoslužby. Deti a mládež zaspievali Mikulášovi pieseň o sv. Mikulášovi O, kto, kto, Nikolaja ľubí!..., a pieseň Dávaj pozor malé očko kam hľadiš...

Aj tohto roku to bola milá a radostná udalosť pre všetkých nás, malých aj veľkých. Toto stretnutie s Mikulášom, nám všetkým pripomenulo, že štedrosť, ktorej sv. Mikuláš je patrónom, je veľmi dôležitá v našom živote, pre všetkých nás kresťanov. Ten, kto štedro dáva, štedro aj bude dostávať už v tomto živote a aj v živote večnom. Pravoslávny veriaci musí byť štedrým a musí štedro rozdávať zo všetkého čo má. Takže nebojme sa obdarovávať, že azda nám nič nezostane. Naopak štedrým nikdy nič nechýbalo a ani nebude chýbať.

prot.

ThDr. Štefan Horkaj

Prezentácia prác CSOU

V priestoroch Zemplínskej knižnice v Michalovciach v dňoch 9. a 10. 12. 2004 prezentovali študenti CSOU sv. Cyrila a Metoda svoje práce, z ktorých výber Vám predstavujeme.

Varadyová Koribaničová

Filantropia - Charita

Sviatky Narodenia Isusa Christa sú už za nami. Každý z nás sa na tieto sviatky pripravoval. Snažil sa urobiť radosť svojim blízkym. No väčšina z nás si ani nevedomila, akú radosť urobila deťom z detských domov a to formou darčiekov.

Filantropia Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach usporiadala pred Vianocami charitatívny predaj šatstva, ktoré darovali veriaci s mnohých našich farností. Výťažok z predaja bol použitý na nákup darčiekov pre opustené deti a siroty v detských domovoch a to v Remetské Hámre a Koromľa. Radosť týchto detí bola zadostučinením za všetku námahu, ktorá bola vynaložená pri organizovaní tejto filantropickej činnosti.

Balíčky deťom odovzdal Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský, riaditeľ ÚER Mgr. Ladislav Fedor a Mgr. Marek Sedlický, tajomník pre Filantropiu.

Predajom šatstva ste pomohli viacnásobne a to tým, že si sociálne slabší mohli nakúpiť lacné odevy a taktiež aj spomínaným deťom. Všetkým sme mohli pomôcť, len vďaka Vám všetkým veriacimi našej Cirkvi, ktorí sa zapojili do zberu šatstva.

Ďakujeme Vám!

*Mgr. Marek Sedlický,
tajomník pre Filantropiu*

Akými nás chce mať Boh v novom roku?

Láskavých - „Buďte k sebe navzájom láskavi a milosrdní, navzájom si odpúšťajte, ako aj vám odpustil Boh v Christovi!“ (Ef 4, 32).

Aktivných - „A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba“ (Jak 1, 22).

Milosrdných - „Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!“ (Lk 6, 36)

Vydávajúcich svedectvo - „Uctievaťe svätého Christa, Pána, vo svojich srdciach, stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás“ (1 Pt 3, 15).

Silných - „Napokon upevnite sa v Pánovi a v sile jeho moci“ (Ef 6, 10).

Prínášajúcich ovocie - „Aby ste žili, ako sa patrí vzhľadom na Pána, a páčili sa mu vo všetkom, tým, že budete prinášať ovocie všetkých dobrých skutkov a rásť v poznání Boha“ (Kol 1, 10).

Obnovených - „A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnou zmysla, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé“ (Rim 12, 2).

Príkladných - „Ale buď vzorom veriacim v slove, v správaní, v láske, vo viere, v čistote“ (1 Tim 4, 12).

Svätých - „Buďte aj vy svätí vo všetkom svojom počínaní“ (1 Pt 1, 15).

Horlivých - „Buďte pevní, neochvejní, stále horlivejší v Pánovom diele, veď viete, že vaša námaha nie je daromná v Pánovi“ (1 Kor 15, 58).

Bdelých - „Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej neviete“ (Mt 24, 44).

o. Vladimír

Zo sveta

Bulharsko

Pravoslávna bohoslovecká fakulta zorganizovala VI. medzinárodný kongres pravoslávnych bohosloveckých škôl v čase od 6. – 11. októbra 2004. Témou konzultácie bolo: „Pravoslávna teológia a súčasný svet“. Na tomto kongrese sa zúčastnili zástupcovia z 20 krajín (zastúpené boli: Albánsko, Rakúsko, Bielorusko, Bulharsko, USA, Fínsko, Francúzsko, Gruzínsko, Veľká Británia, Grécko, Izrael, Libanon, Poľsko, Rumunsko, Rusko, Srbsko, Slovensko, Švajčiarsko, Turecko a Ukrajina), ktorí reprezentovali bohoslovecké školy v Európe, na Strednom Východe, v Severnej Amerike.

Konzultácie zahájil 6. októbra bulharský patriarcha Maxim v bazilike sv. Alexandra Nevského. Na začiatku boli prednesené dve prednášky. Jednu predniesol o. Nikolaj Šivarov, profesor Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Sofijskej univerzity a druhú prednášku predniesol o. George Dragas, profesor Bohosloveckej fakulty sv. Kríža v Bostone, USA. Spomedzi účastníkov sa vynímali také osobnosti ako pergamský metropolita Ján (Ekumenický patriarchát), čiernohorský metropolita Amfilochije a braničevský biskup Ignác (Srbský patriarchát), moldavský metropolita Daniel (Rumunský patriarchát). Pravoslávny bohoslovecký inštitút sv. Sergija zastupoval o. Gregor Papatomas, profesor cirkevného práva, a o. Nikolas Černokrak, profesor exegézy Nového zákona.

Na konci zasadania účastníci vydali dve výzvy: prvá bola adresovaná bavorskej vláde a požadovala, aby sa nezatváral Pravoslávny bohoslovecký inštitút Mnichovskej univerzity pre rozpočtové obmedzenia a druhá výzva bola adresovaná vláde Ruskej federácie, v ktorej sa požadovalo, aby diplomy vydané seminármi a pravoslávnymi akadémiami boli v Rusku uznané štátom. Účastníci tiež navrhli, aby sa vytvorila Svetová asociácia pravoslávnych bohosloveckých škôl.

Francúzsko

Relikvie sv. Alexija (Medvetkova), ruského kňaza v emigrácii, ktorý zomrel v meste Ugine (Savojsko) v roku 1934 a bol kanonizovaný v januári 2004, boli prenesené do monastiera Zášity Presvätej Bohorodičky v Bussy-en-Othe (Yvonne) a uložené do nového chrámu monastiera Premenenia Pána počas liturgii konaných 12. a 13. októbra 2004. Počas liturgie, ktorú slúžil 14. októbra arcibiskup Gabriel, bolo zdôraznené „nesmieme duchovne bohatstvo, ktoré je prítomné medzi nami a to sv. kňaz, ktorý sa páčil Bohu“. Na slávnosti sa zúčastnilo 10 kňazov, spomedzi nich o. Sergej, predstaviteľ monastiera Nový Valaam, Fínsko, a o. Irinej, igumen kyjevopečerskej lavry, Ukrajina, ako aj 50 veriacich a priateľov monastiera.

Izrael/Okupované územia

Násilné incidenty „okrášlili“ procesiu 23. septembra 2004 v Jeruzaleme, v bazilike Zmŕtvychvstania z príležitosti sviatku Pozdvihnutia Pánovho kríža, ktorú viedol jeruzalemský patriarcha Irinej I. Počas procesie vznikla hádka pravoslávnych mníchov s františkánmi, ktorých patriarcha požiadal, aby zatvorili dvere kaplnky Zjavenia počas prechodu procesie. Usudzujúc, že patriarcha nemá právo im prikazovať, aby tak urobili, osopili sa františkáni bojovne na gréckych mníchov, ktorí sa pokúšali konať silou. Niekoľko osôb bolo ľahko zranených, z tohto počtu aj izraelskí policajti, ktorí sa snažili nastoliť poriadok. Bazilika Zmŕtvychvstania bola vybudovaná v roku 326 cisárom sv. Konštantinom na tom istom mieste, kde podľa starobylej cirkevnej tradície bol Christos ukrižovaný a kde vstal z mŕtvych, keď počas troch dní odpočíval v hrobe. Od epochy križiackych výprav hradby a budova baziliky s početnými príľahlými kaplnkami patria spoločne trom hlavným kresťanským konfesiam vo Svätej zemi, a to pravoslávny, arménom a františkánom, zastúpenými gréckymi mníchmi Bratstva Božieho hrobu, arménskymi mníchmi sv. Jakuba a františkánmi.

Status quo uložené Turkmi v polovici 19. storočia upravuje do dnešného dňa prítomnosť na posvätných miestach trom komunitám. Zatiaľ čo pravoslávni mnisi majú normálny chrám s ikonostasom a kuvukliou, kaplnkou, kde sa nachádza Christov hrob, františkáni a Arméni majú iba po jednom oltári. Zasahovanie jednej z komunit do priestoru druhej alebo času užívania inej komunity vedie z času na čas k sporom, čo je poľutovania hodné a neslušné na takomto mieste za prítomnosti početných pozorovateľov. Takéto incidenty boli aj počas paschálnych sviatkov 2003, tento-krát medzi gréckymi a arménskymi mníchmi, keď arménsky patriarcha vytrhol zväzok sviečok s ohňom a chcel ho odovzdať veriacim, kde tiež zasahovala izraelská polícia a vyviedla arménskeho patriarchu von z baziliky.

SOP 292, november 2004

Preložil: Mgr. Pavel Tkáč, duchovný